

29 § va-lagen

Frågor om en kommuns ansvar för LPS-pumpenheter på en fastighet vilka på grund av bristfällig installation, vattendränkts och frusit sönder.

L L A och H L äger sedan augusti 1999 fastigheten M 1:256 i Värmdö kommun. Vid köpet var fastigheten obebyggd men L L A och H L har därefter uppfört en villa. Från början var fastigheten inte va-ansluten. Tillsammans med andra fastighetsägare i området träffade de en överenskommelse med kommunen om att fastighetsägarna själva skulle bekosta va-anslutning till fastigheterna. Sedan va-ledningarna hade färdigställts och godkänts övertog kommunen drift- och underhållsansvaret för dessa. Va-ledningarna utfördes med LTA-teknik, dvs. grunt förlagda va-ledningar med pumpenhet inom varje fastighet. Entreprenör var BAG, Bygg- och Anläggningsgruppen AB. L L A och H L beställde även en LPS-enhet av entreprenören, som även installerade den på fastigheten. Innan L L A och H L hade flyttat till fastigheten levererades en LPS-pump dit av kommunen. Pumpen vattenfylldes eftersom den var otät och måste bytas ut. Va-arbetena, dvs. både installation av LPS-pumpen och va-ledningarna som anlades i gatan, färdigställdes år 2000. Fastigheten ingår sedan år 2001 i verksamhetsområdet för kommunens allmänna va-anläggning.

L L A och H L yrkade att kommunen skulle förpliktas att åtgärda fel/brist i va-anläggningen på fastigheten så att den fungerar även under vintern eller, i andra hand, att kommunen förpliktas ersätta dem med 11 550 kr för kostnaden för att de själva åtgärdar felet. Kostnaden om 11 550 kr består i 1 750 kr för uppvärmning med värmeblädd (1 kW x 2 500 timmar x 0,7 kr/kWh), 4 500 kr för virke, isolering, papp m.m, 500 kr för impregnering och färg samt 4 800 kr för arbetstid (16 timmar á 300 kr/timme). Vidare har L L A och H L yrkat ersättning dels med 6 000 kr för utbyte av pump som kan ha skadats i samband med frysning, dels med 5 600 kr för vattenskadad pump.

Som grund för yrkandet att kommunen skall åtgärda fel/brist i va-anläggningen alternativt ersätta dem för arbetet att själva åtgärda fel/brist uppgav L L A och H L följande. Avledningen av avloppsvatten från fastigheten fungerar inte. Pumpenheten eller tryckledningen fryser vintertid. Orsaken till skadan är att kommunen inte har kontrollerat att entreprenaden, dvs. anläggande av LPS-enhet, blivit utförd enligt anvisningar från leverantören av LPS-pumpen.

Kommunen bestred yrkandena.

L L A och H L anförde till stöd för yrkandena i huvudsak följande: På rekommendation från kommunen installerades våren 2000 en LPS-anläggning på deras fastighet. På grund av brister i utförandet av entreprenaden har pumpenheten frusit två gånger vintern 2002/2003. Deras LPS-anläggning har inte installerats enligt anvisningar och detta är orsaken till upprepade frysningar. De har ingen som helst kunskap eller kompetens att ansvara för genomförandet av tekniskt komplicerade projekt som anläggande av en LPS-anläggning. I en LPS-lösning har de förstått att det är nödvändigt att pumpenheten, som enligt

överenskommelse blir privatägd efter färdigställande av entreprenaden, och de allmänägda tryckavloppsledningarna fungerar tillsammans. Det kan därför inte vara rimligt att de skall åläggas ett byggherreansvar för pumpdelen. Det var genom kommunens engagemang och ansvarstagande som de accepterade en LPS-anläggning. Kommunen har godkänt en uppenbart bristfällig entreprenad. De är medvetna om att den tvååriga garantitiden gått ut men det har inte varit möjligt att under tidigare år få kännedom om att anläggningen skulle frysa.

De var tillsammans med andra fastighetsägare byggherre för den allmänna delen av va-anslutningen i samarbete med kommunen. Fastighetsägarna bekostade va-anslutningen. Kommunen besiktigade och godkände arbetet. För den privata delen av va-arbetet var de själva byggherre. Kommunen har ansvar för hela va-arbetet, eftersom kommunen skötte upphandlingen samt handledde och informerade fastighetsägarna. Enligt kommunen gick det inte att lösa avloppsfrågan med självfall utan de rekommenderades en LPS-anordning. Kommunen lät montera in pumpenheten innan de flyttade in. Eftersom det inte fanns någon strömförsörjning, vattendränktes pumpen. Detta kan de inte lastas för. Det var kommunen som föreslog entreprenören. Eftersom det var samma entreprenör som installerade va-ledningarna i gatan och LPS-pumpen såg de det hela som en enhet. Pumpen skall alltså ses som en del av va-anläggningen. De uppfattade det som att kommunen kontrollerade även LPS-pumpen. Med hänsyn till kommunens engagemang i arbetet med va-anslutningen anser de att kommunen är ansvarig för att installationen av deras LPS-pump inte är riktigt utförd. De har talat om för entreprenören att pumpen har frusit. Entreprenören hade två års garanti på arbetet. Garantin gick ut i juni 2002. Det är inget fel på pumpen som sådan. På vissa av kommunens informationsmöten var de båda med, ibland var det bara H L och på vissa var ingen av dem med. Även om de inte var med på alla möten tog de del av protokollen från mötena.

Kommunen anförde i huvudsak följande till stöd för sitt bestridande: När LPS-pumpen installerades ingick fastigheten inte i kommunens verksamhetsområde för den allmänna va-anläggningen. Skadorna på pumpen har dock uppkommit efter det att fastigheten anslöts till verksamhetsområdet. De fastighetsägare som ville ordna va-anslutning innan deras fastigheter ingick i verksamhetsområdet fick göra det mot att de själva betalade och beställde arbetet. Kommunen hjälpte fastighetsägarna med handledning som en service. Kommunen har dock inte tagit över huvudmannaskapet. Kommunen har varit tydlig med att det är fastighetsägarna som är beställare av entreprenaden. Det är entreprenören som har brustit gentemot beställaren. Kommunen hade intresse av arbetet med va-anslutningen eftersom kommunen skulle ta över drift och underhåll. Det var dock tydligt att det var fastighetsägarna själva som skulle svara för anläggningen på sin fastighet. Gatukontorets personal varken beställde eller utförde några va-arbeten inom någon fastighet. Fastighetsägaren svarar för kostnad och utförande av installation till sin fastighet. Vid leverans av pumpenheten till fastighetsägare lämnas alltid monteringsanvisningar från leverantören Skandinavisk Kommunalteknik i Täby. I dessa anvisningar behandlas bl.a. krav på larmfunktion vid översvänningsrisk, behov av frostisolering, värmekabel vid grunt lagda ledningar och provkörning av pumpen innan anläggningen tas i bruk. Vid leverans av LPS-enheten är pumpen inte fastmonterad i avloppstanken. LPS-enheten levererades därmed i

två delar. Installation av pumpen i tanken utfördes av entreprenören efter fastighetsägarens beställning. Den första pumpen som levererades till L L A och H L fylldes med vatten på grund av att dess ledningar inte var täta. Kommunen har nu ändrat rutinerna eftersom det är svårt för fastighetsägarna att ta till sig instruktioner och information från kommunen. Därför levereras numera LPS-pumpar först när VVS- och elinstallationerna är klara i huset. Den andra pumpen som levererades till fastighetsägarna frös. Pumpen ligger för högt upp. Eftersom det inte fyllts upp mot pumpen är arbetet dåligt utfört. Kommunen utförde besiktning av va-ledningarna i gatan fram till tomtgränsen. Kommunen kontrollerade LPS-enheten den 30 januari 2002 i samband med att vattenmätare sattes in. Kontrollen gjordes för att se att avloppet fungerade innan vattnet kopplades på.

Va-nämnden yttrade:

Frågan om skadeståndsskyldighet för parter i ett va-förhållande regleras i 29 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar. Enligt den bestämmelsen skall huvudman eller fastighetsägare som överskridit sin rätt eller åsidosatt sin skyldighet i förhållande till den andre, återställa vad som rubbats eller fullgöra vad som eftersatts samt ersätta skadan. En förutsättning för skadeståndsansvar enligt va-lagen är vidare att skadan uppkommit i va-förhållandet mellan parterna.

Sökandena har för det första yrkat att kommunen skall förpliktas att antingen åtgärda fel i deras LPS-enhet eller ersätta dem för arbetet att själva åtgärda felet. Det är ostridigt att skada har uppstått på LPS-pumpen, bestående i att pumpen är felaktigt installerad och därför har frusit. Likaså synes det vara ostridigt att skadan har uppkommit sedan fastigheten införlivats i verksamhetsområdet för kommunens allmänna va-anläggning och att va-lagen således är tillämplig.

Sökandena gör gällande att det är kommunen som ansvarar för att installationen av LPS-enheten blir riktigt utförd och att kommunen brustit i sin skyldighet att kontrollera att anläggandet av LPS-enheten blivit utförd i enlighet med anvisningar från leverantören. Kommunen bestrider att kommunen har något ansvar för detta eftersom det är fastighetsägarna själva som beställt entreprenaden och gör gällande att det är entreprenören som brustit gentemot fastighetsägarna.

Frågan är vad som överenskommits mellan fastighetsägarna och kommunen avseende LPS-enheten.

Det är ostridigt att sökandena beställde LPS-enheten av den entreprenör som rekommenderades av kommunen. I målet har ingetts ett avtal mellan kommunen och fastighetsägarna angående LTA-enhet (LågTrycksAvlopp) som dock inte är underskrivet av någon av parterna. Av sammanträdesprotokoll från Gatu- och räddningsnämnden daterat den 31 augusti 1999 framgår att nämnden beslutade att fastighetsägarna själva får betala utförandet enligt kommunens anvisningar, att kommunen sedan tar över ägandet av ledningarna, att va-avdelningen står för driftbidraget 10 000 kr och att fastighetsägarna själva får stå för LPS-enheterna. Enligt sammanträdesprotokoll från Gatu- och räddningsnämnden

den daterat den 25 januari 2000 beslutades samma sak, med tillägget att avtal om ledningsutbyggnaden/driften skrivs mellan kommunen och ägaren till Mörtlös 1:256 och att ingen anläggningsavgift för vatten och avlopp skall erläggas för fastigheten, då fastighetsägaren har bekostat va-utbyggnaden till fastigheten.

Av utredningen i målet framgår inte vad som närmare överenskommits mellan parterna avseende LPS-enheten. Mot kommunens bestridande kan därför sökandena inte anses ha visat att det enligt parternas överenskommelse ålegat kommunen att kontrollera och godkänna installationen av LPS-enheten. Med hänsyn härtill är kommunen inte skyldig att ersätta den på LPS-pumpen uppkomna skadan. L L A och H L:s yrkanden såvitt avser förpliktande för kommunen att dels åtgärda felet i LPS-enheten alternativt utge ersättning för att de själva åtgärdar felet, dels utge ersättning för utbyte av pump som kan ha skadats i samband med att den frusit skall därför lämnas utan bifall.

L L A och H L har även yrkat ersättning för den LPS-pump som dränktes av vatten och byttes på deras bekostnad. Mot kommunens bestridande har sökandena inte visat att kommunens åtagande avseende LPS-enheten avsåg annat än att leverera denna till fastigheten. Ansvar för LPS-enheten har därefter övergått till fastighetsägarna, varför kommunen inte är ansvarig för den på pumpen uppkomna skadan. Även i denna del skall alltså sökandenas talan lämnas utan bifall.

L L A:s och H L:s talan lämnades utan bifall.

Beslut 2004-03-16, BVa 17
Mål nr Va 31/03